

ΕΞΗΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ HENRY GAUTHIER VILLARS

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

I
 γερο-γραμματοκομιστής του χωριού στάθηκε στην άκρη του μισοχαλασμένου και καμωμένου από άκαθωτά παληούρα φράχτη της φτωχικής έκλειψης καλύβας, άνοιξε τη μεγάλη πέτινη τσάντα των επιστολών, έβγαλε ένα τηλεγράφημα και φώναξε με δύναμη :

— Σμπιτέρες Καρνού... Κάτω το τηλεγράφημα για σένα...

— Για μένα ;... Τηλεγράφημα ;...

Είσαι βέβαιος, μπαρμπα—Φορτέν, πώς είνε για μένα το τηλεγράφημα αυτό ; οότις με τρεμάμενη φωνή ο Καρνού, ένας ήλιοημημένος, μεσόκοπος χωρικός, ο οποίος με άνησυχία στά μάτια διάσταζε ν' άλωσή τον χέρι του για να πάση το άνησυχητικό έκτεινο χαρτί.

Την ίδια στιγμή, πρόβαλε έξω κ' η γυναίκα του Καρνού, μιά ροδαλή και παχουλή σαρανάρα. Παράτησε στη μέση το άρμεγμα μιάς άγελιάδας στο σταύλο κ' έτρεξε στην αλλη, ενώ τα γυνιά της πόδια άγχιζαν άκόμα άτ' τη ζεστή και νοστή κοιλιά.

Πήληκσε στον άνδρα της και τον μπαρμπα—Φορτέν και τους είνε με πεποθήσι :

— Κάτω διατύχημα μιάς βήηκε, το δίχως άλλο... Τι λές κ' εσύ, μπαρμπα—Φορτέν ;

'Ο γερο—γραμματοκομιστής σήκωσε τους ώμους του άνήξερα κ' άποκριθήσε :

— Αυτό δέν τό ξερω, κίρα—σμπιπέρα. Αυτό δίως πούν ξερω, είνε ότι τό τηλεγράφημα λέει άπάνω : «Κύριον Καρνού, χωριό Μαιζό ν Μωζία. Λοιπόν, άν δέν κάνω λάθος, είνε δικό σας και πάρε το μιά ώρα άρχήτερα.

— Έυ και βέβαια είνε δικό μου, Άλλος Καρνού δέν είνε στό Γκρονά, μουσιούσε ο χωρικός, μιά δίχως ν' άποσαπίη άκόμα να τό πάρη. Χάνοντας δίως την ήτοιούή της κ' γυναίκα του, σκούτσε βιαστικά τά βρομένα άτ' το κόλα κόμα της στον άνωη του κοινοφούσανού της, κ' άραξε τολμηρά τό τηλεγράφημα.

Δίστασε δίως κ' αυτή να τό άνοίξη και είνε τρεμουλιαστά στον μπαρμπα—Φορτέν :

— Δέν περνάς μέσα να πής ένα ποτηράκι ; Άνοήσαμε προχτές καινούριο γιοματάρι.

— Μετά χαράς, σμπιπέρα, φώναξε ο γεροντάκος και τριβοντας τά χέρια του δραστήρισε τό φράχτη και μπήκε στην καλιβούλα.

'Ηταν δινό—τρία ποτηράκια σποτικόζο κοκινέλι και κατόπιν, κλείνοντας καλά την τσάντα του, ο μπαρμπα—Φορτέν έσκούττησε να σήρη. Βλέποντας δίως στα χέρια της σμπιπέρας άπειρακό άκόμα τον φράξελλο του τηλεγραφήματος, της είνε :

— Μά τί διάλο, λοιπόν, καθάρι δέν βιάζεστε να μάθετε τά νέα ; Τι τό ξερολιθανέζεις τόση ώρα, δίχως ν' άποφασίσεις να τ' άνοίξης ;

— Άκο ένας, μουσιούσε έκείνη. Πρόπει να τελειώνουμε, άν κ' σιτά τά διαολοπράπινα χαρτιά ποτέ τους δε λένε μέσα κάτω τό εγώάστο.

'Εγινε βίτσα με άπόφασι την τακία του τηλεγραφήματος κ' έδιάβατε φωναχτά :

«Πατήρ άπεδίωσε. Κ η δ ε ί α α υ ρ ι ο ν.»

Οι δύο σήγχοι κούττησαν στά μάτια. 'Ο σήγχος ψιθύρισε :

— Τι νάπαθε άραγε ο πατέρας.

— Μιμ... 'Η ήλιζία, βλέπεις... μουριούρισε με τη σειρά της κ' η γυναίκα του.

— Θεός σωφέστον. Ζωή σ' ελόγου σας. Καλή ψυχή για μένα ! Είνε κ' ο μπαρμπα—Φορτέν, σκιδοντας τό κεφάλι του και φεύγοντας άργά—άργά.

'Η σμπιπέρα βούλωσε πιά τό στόμα της και ξαναγύρισε στην άγελιάδα της. 'Ο άνδρας της την ακολουθήσε μηχανικά, την κούττησε λιγάκι, σκαμμένη καθώς ήταν κ' άρμεγε την άγελιάδα, και της είνε στενοχωρημένα :

— Πού να τά παρατήσουμε σήγχα δώ πέρα κ' οι δύο μας ;

Θέλωμε δύο μέρες να πάμε και να γυρίσουμε ως τό Σαιν Ζορζ. Τι θά γίνη στο διάστημα αυτό τό σπτικό μας ; Μά πάλι, να μην πάμε ; Άφίνο πώς πρόπει να πάμε για τόν φουκαρά τόν πατέρα μου. Δέν μπορούμε έξ άλλου ν' άρήσουμε και μονάχη έκεί πέρα την άδερφή μου τη Ζελία ν' άλωίξη δίως θέλει. Δικαιοσύμασε κ' έμεις μεριδίό άτ' την κληρονομιά. Τι λές κ' εσύ, γυναίκα ;

Βαθιά σιγαλά άπλώθηκε για άρκετή ώρα μέσα στο θαμπό σταύλο. Και μύγας πέταγμα άκόμα, θ' άκούγοταν καθαρά. Έξαφνα, η χωρική σήκωσε τό κακοχετημένο, πυκνόμαλλο κεφάλι της, σιούτρεπε παράμερα τό γεμισμένο με άφριμένο γάλα δοχείο κ' είνε στον άνδρα της :

— Έχεις δικιο... 'Η Ζελία θά μιάς τά σουφρώση δίλα. Πρόπει να Ξηριώμε αύριο, πρωί—πρωί.

II

Την άλλη μέρα τό πρωί, άνεβασιμένο στο σαραβαλιασμένο κάρρο τους, τό ζεύγος Καρνού τραβήσε βιαστικά για τό χωριό Σαιν Ζορζ. 'Ηθέλαν να προφτάσουν την κηδεία του γέρο Καρνού.

Στό δρόμο άλλαζαν ποτέ—ποτέ κ' από καμιά κούβέντα :

— Καλός άνθρωπος ο πατέρας, ο μακαρίτης, μιά τοιγουνειόταν και λιγάκι...

— Έχ... 'Ολοι μας θάγουμε κ' από κανένα μικρό κοινοφούρι. Μονάχο ο Θεός —μεγάλο τ' όνομά Του— είνε τέλειος σ' δίλα. Μά δέν σου φαίνεται, βρε γυναίκα, πώς παίρνει να χαλάη πιά τ' άμπέλι του μαστρο—Πινάρ ; Για κούτα το κεί κάτω...

— Τι να σου κάνη κ' αυτός ; Έγινε πιά χούφταλο. Έκείνος ο προκομένος ο γιός του Ξεμαλιώτησε με την παστρικά την κόρη του Ματιέ και παράτησε όλότληα την τσάτα.

'Ελεγαν... Έλεγαν... Και στα τελευταία κατάντησε πιά να μιλούν για δίλα τά άλλα πράγματα, έξιν άτ' τόν θάνατο και την κηδεία του μακαρίτη.

'Εξαφνα, έπειτα από άρκετές ώρες, καθώς πιά κοινοφύγοναν στο Σαιν Ζορζ —προχωρημένο άπμεισήμερο— ο Καρνού παράτησε τό γέμια του άλλογυρο τρεμανιμένος, στανοκοπήθηκε με χέρι τρεμουλιαστό και ψιθύρισε κουπασμένα στη γυναίκα του :

— Για κούτταξε κ' εσύ καλά, βρε γυναίκα, γιατί μπορεί και να γελιέμαι. Σάν ποιόν σου φαίνεται πώς μουάξει έκείνος ο γέρος έκεί πέρα, άριστερά, κάτω άτ' τη μεγάλη λένια ;

'Η γυναίκα του έστριψε προς τά έκεί τό κεφάλι της, έφερε την παλάμη της επάνω άτ' τά μάτια της, κούτταξε προσεχτικά, κινήρισε Ξεφρινα κ' αυτή σάν πτώμα και μουριούρισε :

— Πάίρω όρω, πώς είνε ο πατέρας σου ολόζώντανος... Μήστητή μου, Κόριε ! Βουκολάουσε μιάς στέλνε μπροστά στο δρόμο μας ο σατανάς !...

Και στανοκοπήθηκε με χέρι τρεμάμενο άτ' τό ρόδο. 'Αστόσο, τό κάρρο πλησίαζε προς τά έκεί κ' όταν έφτασε κοντά στον πατέρα Καρνού —γιατί έκείνος ήταν— ο γιός σηκόθηκε όρθιος, πήδησε κάτω με λαχτάρα και φώναξε με φωνή άνθρώπου που τόν στραγγαλιζούν :

— Πατέρα... Πατέρα... Ζωντανός είσαι ;...

'Ο γερο—Καρνού, με τά μάτια άποκατερά κ' τό κορμί του κοτσανάτο κούτταξε προσεχτικά τό γιό του κ' άποκρίθη :

— Τι διάλο σωτάς ; Άσού με βλέπεις μπροστά σου σταράτο ;

'Ο γιός θύμωσε κ' ούρλιαξε πάλι :

— Μά δε μού λές, Άποκατέ Ξεφρινε και παΐστε μαζί μας. Τι σάς κοιούσάμε και μιάς κουβαλήσατε άναντα έδω πέρα ;

'Ο πατέρας τάρωσε τά σούδα του διασαρστημένος. 'Ο γιός του βλαστημούσε τώρα άνάμεσα στα δόντια του. Κι' η κόρη του, καθισμένη πάντα επάνω στο κάρρο, έμενε βουβή και δάγκωνε με σούδα τα χείλη της, έχοντας μιά μοχθηρή λάμψη στα μάτια της. Τά μανούλά της είχαν γίνει κίτρινα άτ' την κρηφή τους λύσσα.

'Αμύλητοι κ' οι τρεζί τους, κίνησαν για τό σπίτι, δίχως ν' άλλαξουν άλλη λέξη. Μά σάν έστασαν έκεί, τους υποδέχτηκε η Ζελία, μαζί με μιά τους πρώτη έξαδέλφη, κόκκινη άτ' τά κλάματα και ντυμένη στα μαύρα.

Μόλις την είνε ο γιός Καρνού, μουριούρισε κατάπληκτος στον πατέρα του :

— 'Όστε λοιπόν, ο μπαρμπαζ μου πέθανε ;

— Μά άφού στο τηλεγράφησε η ίδια του η κόρη, έπρεπε να τό

καταλάβης, άποκρίθηκε ό γέρος. "Ίσως όμως από οικονομία, δέν έβαλε τ' όνομά της στο τηλεγράφημα που έλαβες κ' εσύ, παρεξηγώντας το, νόμισες πως τά τίναξα εγώ... "Έτσι δέν είνε, γιάνε μου ;... Τά λόγια του γέροντ ήσαν ειρωνικά.

Ο γιός Καρνού δέν έβγαλε μιλά. Έγγενε στην γυναίκα του να τόν άκολουθήσει και πήγχε στο νεκρό δωμάτιο.

Σ' ένα φέρετρό μπροστά κοιτόταν ξαλωμένος ό μάρτυρας του Καρνού —άδελφός του πατέρα του— ενώ τριγύρω του άρκετές μοιρολογίστρες τού χωριού μίζόκλαγαν κ' έψέλναν σιγαλά διάφορα νεκρώσια τροπάρια.

Μά ήσαν κ' άλλοι χωριανοί, συγγενείς και γνωστοί, στο δωμάτιο αυτό, καθισμένοι όλόγρια σε καρέζες, άραδιασμένες στους τέσσερες τοίχους. Άνάμεσά τους κώθησαν και κάθησαν κ' οί μουσαμρέοι άπ' τó Γκρουά.

Λίγες στιγμές δουδαμάρας πέρασαν. Κι ύστερα άρχισαν όλοι τους την φιλοζουβέντα. Κάποιος άπ' τó Σαιν Ζωρζ έλεε :

— Καλός άνδρας πού ό μακαρίτης, Θεός σωφροστόν ! Μεμηγησιού κακό δέν έκανε ποτέ του. 'Η έρημη ή κόρη του πως θά προφύγει τά γενήματα μονάχη της ;

— Μιμί. Όλοι μας θά βοηθούσαμε μετά χαράς, μά και τά δικά μας τά χωράφια ζητάνε θαστικά δρεπάνι. Πού νά πρωτολάμε ;

"Ένας άλλος γύρισε κ' έλεε στο γιό Καρνού :

— Πώς είνε, ζουμπάρε, τά δικά σας τά σαράτ κει κάτω στο Γκρουά ;

Δέν πρόλαβε όμως ν' άπαντήσει ό Καρνού, γιατί πετάχτηκε έξωφρα ή γυναίκα του και φώναξε :

— Κακά ψυχρά κ' άνάτοδα ! Βάλε και τó σημερινό κ' αύριανό χασομέρι μας, γιά νάμην καλά στο νόημα. Γ' άποφασισαμε νάφθουμε δώ πέρα, γιατί νομίζαμε πως πέθανε ό πατέρας τού Καρνού. Είδες κατοτυχία !...

Ο πεθερός της πούθετε πλάι της, τήν άκουσε και στραβομουτσούνιασε.

— Έτσι πού λές, συνέχισε με μοθηρία ή γυναίκα τού Καρνού. Νομίσαμε πως μας άφρησε χρόνους ό γέρος κ' έλλισαμε κ' έμεις πως κάτι θάτεφετε στο μερδικό μας... .

Ο γέρο Καρνού άφρισε, άκούγοντας τά λόγια αυτά. Είδες εκεί ξεγοισσιά !... Και ξεχνώντας και λύπες και πεθαμένους, ούρλιαζε σαν θηριο πού τó άγριεύουν και τó έρεθίζουν :

— Πώς είπες λέει ; Έλιπες πως... Έλιπες πως θά με βρηίτε έμένα πεθαμένο... Έ... Άμ' έννοια σας, χαμένα κορμά κ' οί δύο σας. Δέν πεθαίνω εύκολα εγώ... Είμαι εφάρπιφος εγώ... .

Και νά μην ήμουν, θά γινόμουν, κληρής τού διαβόλου, άρκει νά μη μπορέσετε νά με κληρονημήσετε, κοράκια... . Όρος πέντε φάσκελα στά μούτρα σας ! Μορξ παιδιά νά σου πετύχη !... . Τήν όργή του τή διαδέχτηκε ένα δυνατό γεροντικό παράπονο.

Κι' ό δυστυχημένος γέρος, κλαίγοντας πιά με μαυρό δάκρυ γιά τήν άπνοία τού γιου του και τής νύφης του, γύρισε κατά τόν πεθαμένο άδερφό του, σταυροκοπήθηκε μιά—δύο φορές με τó ψημμένο, κοκκαλιάρικο, μά γερό ακόμα χέρι του, δρασκέλισε τó κωιόφλι τής έξώπορτας και βγήκε έξω.

Η νύφη δέν σηκωσε μάτι νά τόν ιδή. Άφροισμένη κ' αυτή άπ' τόν χωριάτιο θημό της, άρπαξε τόν σαστισμένο άντρα της άπ' τó μανιά και τόν τράβηξε έξω.

— Πάμε, άντρα, νά φύγουμε. Δέν έχουμε δουλειά εδώ πού άλλος πεθαίνει κ' άλλος άνασταίνεται. Ήρθαμε γιά τήν κληρονομιά βέβαια. Δέν θ' άφήσουμε νά μας τή φάνε τά κοράκια. Θά εβή μέρα πού θά φορήσει κ' ό γέρος, πού θά πάει ; Όλοι φορούν σ' αυτόν τόν παλιόκοσμο... .

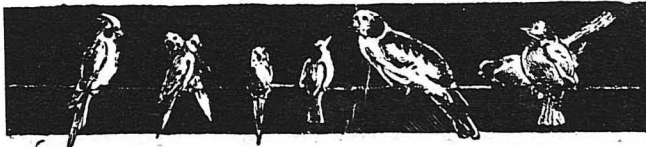
Μπήκαν στο κάρο χωρίς νά χαρεθήσουν κανένα και χάθησαν στο βάθος τού κάμπου πού βασιλεύε όλόγρυσος ό ήλιος... .

ΤΑ ΔΑΜΙΜΥΤΑ

Ο ΠΙΟ ΤΕΜΠΕΛΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΣ

Ο Ροσσίνι ήταν ό πιο τεμπέλης άπ' όλους τούς συναδέλφους του μουσικούς κ' ίσως... . ό πιο τεμπέλης άπ' όλους τούς ανθρώπους τού αϊώνος του, όπως έλεγαν οί ίδιοι οί φίλοι του.

Τά περισσότερα έργα του έβνε κυριολεκτικώς γραμμένα στο γόνατο, επειδή τά έγραφε... . Ξαλωμένος στο κρεβάτι του, στο όποιο πέρασε και τó περισσότερο μέρος τής ζωής του.

ΣΚΕΨΕΙΣ, ΓΝΩΜΕΣ, ΑΞΙΟΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

— Ο έρωτας είνε ένα άλλόκοτο κινήρι, στο όποιο ό κινήγος πρέπει νά προσπαθή νά κινήγεται από τó θήραμά του.

— Η γυναίκα καρδιά δέν υποφέρει τó κενόν. Έπιθυμεί νάνα πάντοτε γεμάτη με κάτι, έστω και με άνοησίες !

— Ένα εύθωος ψευματάκι άρκει πολλές φορές γιά νά καταστρέψη γιά πάντα τήν πίστι έκείνης, πού σε μερικές καρδιές άποτελεί τή βάση τής άγάτης.

— Όταν ό έρωτας είνε άληθινός, ή καρδιά είνε πολύ φίλαρη.

— Υπόρχει ένα άποτελεσματικότατο φάρμακο, γιά νά θεραπευθή γρήγορα μιá καρδιά από τόν έρωτα : Ένας άλλος έρωτας.

— Υπόρχουν γυναίκες, ή όποιες άγαπών έκείνους που τις περιφρονούν.

— Η έρωτευμένη γυναίκα δέν ύφραταται τόσες συγχνήσεις, όσες ό έρωτευμένος άνδρας. Γιατί αυτή άγαπάει επειδή πρέπει ν' άγαπάη, επειδή έτσι τήν έπλασε ή φύσις. Όταν κλαίει κ' όρξίζεται μπροστά στο φίλο της, δέν σκέπτεται παρά μονάχα τόν έαυό της.

— Η γυναίκα, στον έρωτα τής όποιας άναπαύρεται κανείς με άπερίοριστη λατρεία, δέν θ' άρρήσει νά γνη άδιάφορη.

— Όπως τó ήλιοτρόπιο στρέφεται πάντοτε προς τόν ήλιο, έτσι και ή γυναίκα προσηλωμένη πάντοτε στο κωινόφρα, τó ώραίο και γενικά τó τερπνό.

— Τό πιο άγαπημένο... όρεκτικό τού έρωτος είνε ή άφοσίωση και ή θυσία.

— Η οφτιδες είνε τά μονοπάτια και τά τρίστερα, όπου συναντούνται τά άνερωπολήματα με τήν πείρα. Έκείνη φεύγουν κ' έκείνη έρχεται.

— Ο άληθινός έρωτας μπορεί ν' άντιχρήση νικηφόρα όχι μόνο τήν κοινωνία, αλλά και τó περσομένο.

— Με τó ούρανό τόσο του, ό ουρανός χαμογέλαει στη γή και με τόν έρωτά της ή μιá ψυχή στην άλλη.

— Η καρδιά δέν γνωρίζει γροισαία. Μπορεί ν' άντίση και κάτω από γεροντικά στήθη. Μοιάζει δηλαδή με τις γέριμες έλιές, πού ενώ τις νομίζεις ξεριές, βγάζουν έξωφρα ένα βιαστικό, πού τρυφερό και πιο ώραίο από άλλους.

— Ο γάμος είνε... . δηλητήριο, τó όποιο έχει άντιφάρμακό του... τήν προίκα.

— Η γυναίκες έχουν τόσο έξαιρετη μνήμη, ώστε θυμούνται πάντοτε όπ... . κάτι λησνηόσανε.

— Ένα φιλοφρόνημα ή και μιá ματιά ενός άνδρος μπορεί νά φέρη σε διάστασι δύο καλές φιλένδες. Τό χαμόγελο μιáς γυναίκας μπορεί νά κάνει θανάτουμες έχθρας δύο άνδρες. Οί τελευταίοι πολλές φορές ξαναθυμωριώνονται, ενώ ή γυναίκες ούδέποτε συγχωρούν ή μιá τήν άλλη.

— Ο χαρακτήρας τής γυναίκας κωιάζει με τόν χαλκό έκείνον τής Κορίνθου, ό όποιος ήταν μίγμα πολλών έτερογενών μετάλλων, άζόμα και χρυσού.

— Παραδίνοντας τήν ύπαρξή της μιá γυναίκα σ' έναν άνδρα, νομίζει πως τού χαρζει όλόκληρο τόν κόσμο. Η άλήθεια όμως είνε, ότι τού παρέχει μιá στιγμιαία μονάχα ευχαρίστηση.

— Ο γάμος είνε ένα... . βάρβαρο, στο όποιο, σιγήθως, κωορίζονται έκείνοι πού ξέννοιαστοι και χωρίς κωμιά προφύλαξη, τρυφρίζουν χάσκοντας σ' ανόδοπατα λεβδάα τού έρωτος.

— Η γυναίκα φαίνεται από τó ρούχο πού φορεί.

— Οί άνδρες θεοπίζουν τούς νόμους, αλλά ή γυναίκες διαπλάσσουν τά ήθη.

— Στόν έρωτα ή γυναίκα κωιάζει με τή λύρα, ή όποια παραδίδει τά μυστικά της μόνον σ' έκείνον, πού ξέρει νά τή παίζη καλά.

— Τίποτε δέν άνάβει τόν έρωτα και δέν μαλακώνει τήν καρδιά τόσο, όσο ή άμωβαία έκμυστήρευσis.

— Στόν έρωτα ή πείρα είνε γιατρός, ό όποιος έρχεται μετά τήν άσθένεια.

— Η ζωή δέν έχει άλλο όριο από τόν έρωτα. Κάθε τί, πού άγαπά, ζή.

— Τό μπαλωμένο και καθαρό ρούχο είνε τιμή γιά τή γυναίκα έκείνου, πού τó φοράει.

— Τά δάκρυα, γιά τή θλίψη, είνε δ.π. ή βροχή γιά τήν έρημο.

— Υπόρχουν χαμόγελα, πού πληγώνουν άνν δίστομα μαχάκια.